

Amsterdam, 27 februari 2024

Aan: College van B&W Almere
Cc: Gemeentesecretaris
Betreft: **Aankondiging onderzoek eigen beweging ombudsman**

Geacht college,

De Ombudsman Metropool Amsterdam start een onderzoek uit eigen beweging naar de gemeente Almere en het bureau NTA¹. Het onderzoek richt zich op de opdrachten die de gemeente Almere sinds 2018 heeft gegeven aan het bureau NTA en op welke wijze NTA deze opdrachten heeft uitgevoerd, met inbegrip van de gehanteerde methodiek en doelstellingen. In deze brief leest u meer over de aanleiding, het doel en de aanpak van ons onderzoek en wat wij van u verwachten. Ook verzoek ik u bepaalde informatie te verstrekken.

Aanleiding onderzoek

In oktober 2021 publiceerde NRC een artikel² waaruit bleek dat verschillende Nederlandse gemeenten heimelijke onderzoeken hebben ingesteld naar moskeeën binnen deze gemeenten. Ook gemeente Almere werd in dit artikel genoemd. Deze onderzoeken zouden zijn gefinancierd door de NCTV³, en in 2022 zijn er hierover schriftelijke vragen gesteld in de Tweede Kamer.

Op 24 januari 2022 stelde ik alle gemeenten die onder mijn bevoegdheid vallen schriftelijke vragen over deze onderzoeken naar extremisme. Op 15 februari 2022 heeft de waarnemend burgemeester van Almere schriftelijk aan mij laten weten dat de gemeente Almere in de zomer van 2021 een krachtenveldanalyse is gestart, met als doel om zicht te krijgen op de aanwezigheid van extremisme in de breedste zin van het woord. Toen NRC het artikel publiceerde, bevond het onderzoek zich in de fase van oriëntatie en bureauonderzoek. De daaropvolgende fase van veldonderzoek was nog niet gestart. Gezien de onrust die het artikel teweegbracht, heeft de gemeente Almere besloten om het onderzoek stop te zetten.

Binnen de islamitische gemeenschap in Almere is er na publicatie van het NRC-artikel aanzienlijke onrust ontstaan. Men vraagt zich af welke informatie is gedeeld en, nog belangrijker, wat de gemeente Almere heeft bewogen tot het besluit om een dergelijk onderzoek uit te voeren. De islamitische gemeenschap is van mening dat dit niet het eerste onderzoek is waarbij zij zonder hun medeweten betrokken zijn geraakt. In de afgelopen jaren heeft de islamitische gemeenschap herhaaldelijk contact gehad met een medewerker van NTA, die was ingehuurd door de gemeente Almere. Volgens de islamitische gemeenschap heeft de gemeente Almere eerder aan NTA de opdracht gegeven om mogelijk extremisme onder moslims in Almere te onderzoeken. De islamitische gemeenschap had van de gemeente Almere verwacht dat ze op de hoogte zou worden

¹ NTA staat voor Nuance door Training & Advies, een onderzoeks- en adviesbureau in het sociale veiligheidsdomein. Zie www.ntadvies.nl

² <https://www.nrc.nl/nieuws/2021/10/15/undercover-naar-de-moskee-hoe-gemeenten-al-jaren-een-bedrijf-inhuren-om-heimelijk-islamitische-organisaties-te-onderzoeken-a4061964>

³ Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid, <https://www.nctv.nl/>

gesteld van de rol van de gemeente in deze kwestie. Nu dit niet is gebeurd, is het wantrouwen in de gemeente na de recente publicatie alleen maar versterkt. Uiteindelijk heeft de islamitische gemeenschap meer informatie over deze onderzoeken via een Woo- (voorheen: Wob) verzoek bevestigd gekregen.

Gezien de onrust en onduidelijkheid die is ontstaan en nog steeds bestaat, heb ik het afgelopen jaar contact gehad met de gemeente Almere om – in het kader van een verkennend onderzoek – nadere informatie op te vragen, onder andere over de rol van de NTA. De resultaten van deze verkenning vormen aanleiding nu een formeel onderzoek in te stellen.

Doel van het onderzoek

Met dit onderzoek wil de ombudsman nagaan hoe de gemeente Almere opdracht heeft gegeven aan NTA en hoe NTA het onderzoek heeft uitgevoerd of zou gaan uitvoeren. Daarnaast wordt de eerdere opdracht van de gemeente Almere aan NTA om een externe partner in te huren voor het opbouwen van relaties met de moskeeën en islamitische verenigingen in de stad onderzocht. Het doel is de procedurele en ethische aspecten van het onderzoek te evalueren. Als onafhankelijk instituut kan de ombudsman de islamitische gemeenschap duidelijkheid verstrekken over de betrokkenheid van NTA en welke activiteiten NTA in het kader van deze opdracht heeft verricht: hoe is deze opdracht vormgegeven, met betrekking tot de aanbestedingsregels, de voorwaarden van de opdracht en wat is de betrokkenheid van NCTV hierbij geweest. De Ombudsman zal deze gedragingen toetsen aan de behoorlijkheidsnormen en tevens een aanbevelingen voor toekomstige onderzoeken - waarbij vergelijkbare vraagstukken centraal staan – bieden. De Ombudsman wil richtlijnen ontwikkelen die de overheid kunnen helpen bij het waarborgen en beschermen van belangen van de burgers, met het streven het juiste evenwicht te vinden.

Aanpak onderzoek

In eerste instantie zal het onderzoek bestaan uit het verzamelen van alle relevante informatie met betrekking tot het nulmetingsonderzoek naar extremisme in de stad Almere. Ook wordt gekeken naar de relatie met de eerdere opdracht waarin NTA werd ingehuurd als netwerkregisseur om het college te ondersteunen bij het opbouwen van een netwerk met moskeebesturen en islamitische verenigingen in de gemeente.

Onderdeel van het onderzoek is het interviewen/horen van medewerkers van de gemeente Almere, NTA, en indien nodig de NCTV, aangezien de nulmeting naar verluidt door de NCTV is gefinancierd. Ook zullen wij (opnieuw) in gesprek gaan met de islamitische gemeenschap in Almere. Op basis van de genoemde gesprekken en verzamelde informatie stel ik uiteindelijk mijn bevindingen op. Deze zullen u – voorafgaand aan de publicatie van het onderzoek – worden voorgelegd. Naar verwachting zal ons definitieve rapport medio juni 2024 worden gepubliceerd.

Wat verwachten wij van u?

Ik verwacht volledige medewerking in het kader van dit onderzoek. Tot dusver zijn er documenten verstrekt ter ondersteuning van het onderzoek. Mijn verzoek om ook de stukken die NTA in bezit zou hebben te verkrijgen is echter afgewezen omdat de gemeente de stukken van NTA niet in bezit heeft. Als ombudsman acht ik deze reden van afwijzing onvoldoende en onwenselijk. De gemeente is immers de opdrachtgever voor/van dit onderzoek en bovendien dient de gemeente in staat te zijn om verantwoording af te leggen aan de maatschappij. Om die reden verzoek ik u met klem om volledig mee te werken aan het onderzoek van de ombudsman.

Amsterdam, 27 februari 2024

Ik verzoek u derhalve om mij inzicht te geven in de uitgevoerde werkzaamheden door de NTA, inclusief alle documentatie en rapporten die NTA heeft geschreven in het kader van het (bureau)onderzoek.

Hartelijke groet,

Munish Ramlal
Ombudsman Metropool Amsterdam